

De Palmboom
Kinderopvang

Kinderopvang de Palmboom
Hafkenscheidtlaan 2A
2191 BP De Zilk

0252 – 528 234
info@palmboom-dezilk.nl
www.palmboom-dezilk.nl

Pedagogisch beleidsplan

Kinderopvang De Palmboom De Zilk

Versie: oktober 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Missie	5
Visie.....	5
Kleinschalige omgeving	5
Leren van elkaar	5
Ontwikkeling identiteit	5
Doordachte voeding.....	6
Professionaliteit.....	7
Inspirerende inrichting.....	7
Ambitie	7
De groepen.....	8
Extra dagdelen.....	8
Uk en Puk	8
BSO-activiteiten.....	8
Pedagogisch medewerkers	8
Opleidingen	9
Stagiaires.....	10
Vrijwilligers.....	12
Ontwikkelingsgebieden.....	12
Bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving	12
Vaste gezichten	14
Beroepskracht-kindratio	15
Beleid Veiligheid en Gezondheid.....	17
Meldcode Huishelijk geweld en kindermishandeling	17
Vier-ogenbeleid	17
Achterwacht	18
Speluitdaging voor alle leeftijden	21

Kennismaking.....	26
Communicatie.....	27
Klachten	27
Mentorschap	27
Warme overdracht.....	28
Oudercommissie	28
Dagritme.....	29
Eten en drinken.....	29
Slapen.....	29
Dagindeling.....	30
Kinderdagverblijfgroep (leeftijd: 0 tot 2,5jaar).....	30
Peutergroep (leeftijd: 2 tot 4 jaar).....	31
Peuterplusgroep (leeftijd: 2 tot 4 jaar).....	31
Naschoolse Opvang (BSO schoolweken).....	32
BSO vakantieweken.....	32
Voorschoolse Opvang (VSO).....	32
Observeren en signaleren.....	34
Ondersteuning door Pedagogisch beleidsmedewerker en Pedagogisch coach.....	34
Overige ondersteuning en externe partijen	35

Opmerkingen:

- Wanneer in dit pedagogisch beleidsplan de term ouders gebruikt wordt, wordt daar altijd mee bedoeld: ouder(s) en/of verzorger(s).
- Het kind wordt beschreven in de hij-vorm, maar bedoeld wordt uiteraard zowel jongen als meisje.
- Wanneer in dit pedagogisch beleidsplan de term pm'er gebruikt wordt, wordt daarmee bedoeld pedagogisch medewerker.

Inleiding

Met dit pedagogisch beleidsplan beogen wij informatie te geven over de doelstelling en werkwijze van Kinderopvang De Palmboom. De Palmboom stelt zich tot doel om kinderen, naast de gezinssituatie, een beschermde huiselijke omgeving te bieden waar zij kunnen spelen en zich ontwikkelen, en waarin de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld.

De Palmboom wil een omgeving creëren die tegemoet komt aan de behoefte van kinderen om zelf ervaringen op te doen; een omgeving waarin ook de volwassen begeleiders elkaar stimuleren in het opdoen van eigen ervaringen. Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit pedagogisch beleidsplan kunnen wij over onze visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met collega's, ouders en instanties. Het is daarmee geen vastliggend plan maar een middel om de werkwijze te toetsen, evalueren en zo nodig bij te stellen.

Het hanteren van dit plan als inspiratiebron wil niet zeggen dat wij hier altijd volledig naar handelen. Dat zou zowel onmogelijk zijn als niet wenselijk, omdat de ontwikkeling van de diverse mensen bij De Palmboom authentiek moet zijn, gebaseerd op de eigen krachten en talenten, net zoals die van diverse kinderen. Daarom wordt bij De Palmboom gewerkt aan de hand van een pedagogisch beleidsplan dat regelmatig wordt bijgesteld, aangepast en verbeterd.

Missie

De primaire functie van De Palmboom is het leveren van een bijdrage aan de maatschappij door kleinschalige en verantwoorde opvang te bieden aan ouders en/of verzorgers van kinderen in de leeftijd van 10 weken tot 13 jaar.

Door het op gezette tijden overnemen van de opvoedings- en verzorgingstaak worden ouders in staat gesteld te gaan werken, studeren of zich op een andere manier buiten hun gezin te ontplooien. De opvang is een aanvulling op de gezinssituatie en een uitbreiding van de wereld van het kind.

Naast het aanbieden van opvang, wil De Palmboom voor haar werknemers een goede werkomgeving bieden waarin ook zij zich kunnen ontwikkelen.

Visie

Kleinschalige omgeving

Elk kind is zelf in staat zich te ontwikkelen. Elk kind doet dat in zijn eigen tempo en ieder kind kent bepaalde gebieden waarop het zich meer of minder ver heeft ontwikkeld. Een kind doet ervaringen op in zijn omgeving. Welke ervaringen en in welk tempo zijn afhankelijk van de situatie waarin het kind opgroeit en de mogelijkheden die het kind omringen. Een stimulerende omgeving bevordert de gezonde en veelzijdige ontwikkeling van het kind. De Palmboom gelooft dat een stimulerende omgeving een kleinschalige omgeving is waarin een kind zich veilig en vertrouwd voelt; dat geeft zelfvertrouwen. Zelfvertrouwen zorgt ervoor dat het kind nieuwe uitdagingen gaat zoeken en zelfstandiger wordt.

Leren van elkaar

Wanneer ouders hun kind naar De Palmboom brengen, kiezen zij voor opvang van hun kind in een groep. Dat is een verschil met thuis. Kinderen komen bij elkaar, gaan om met leeftijdsgenootjes en doen nieuwe ervaringen op die ze helpen bij hun ontwikkeling. De groep stelt kinderen in staat van elkaar te leren. Ze delen ervaringen, vinden herkenning bij elkaar, krijgen solidariteit en steun van elkaar, stimuleren elkaar en werken samen.

Ontwikkeling identiteit

Een kind is natuurlijk niet alleen lid van de groep, het is tegelijkertijd een individu. Ook daaraan wordt op De Palmboom gericht aandacht besteed. Ieder kind wordt als individu geaccepteerd en gewaardeerd. Ieder kind heeft het recht een eigen identiteit te ontwikkelen en heeft daarvoor persoonlijke relaties nodig. Bij De Palmboom kan een kind rekenen op begrip, verdraagzaamheid en respect vanuit het vaste medewerkersteam.

Doordachte voeding

Gezamenlijke tafelmomenten vormen een vast ritueel binnen onze opvang. Door het aanbieden van een broodmaaltijd tijdens de lunch ontstaat er ruimte om kinderen te stimuleren met elkaar te eten, op elkaar te wachten en van elkaar te leren. De maaltijden die wij serveren zijn gevarieerd, uitgebalanceerd en samengesteld op basis van de criteria van het voedingscentrum. Op deze manier werken wij mee aan het beperken van zout- en suikerinname op jonge leeftijd.

Professionaliteit

Deskundigheid van het personeel, goed contact met ouders en betrokkenheid bij de kinderen zijn aspecten die aangeven dat kinderopvang om mensen draait. De pedagogisch medewerker weet hoe ze ervoor moet zorgen dat kinderen zich veilig, op hun eigen manier en in hun eigen tempo, kunnen ontwikkelen. Kwaliteit moet uiteindelijk tot stand komen op de werkvloer in de omgang tussen pedagogisch medewerkers en kinderen, pedagogisch medewerker en ouders en pedagogisch medewerkers onderling. De pedagogisch medewerker denkt mee en koppelt signalen en conclusies terug naar de leidinggevende.

Inspirerende inrichting

De ruimte en de wijze waarop met ruimte wordt omgegaan is van invloed op het gedrag van kinderen. De ruimte kan gebruikt worden als hulpmiddel om kinderen in hun ontwikkeling op een positieve manier te ondersteunen. De ruimte dient veiligheid te bieden, de sociale interactie te bevorderen en uitdaging te bieden. De ruimte speelt een essentiële rol bij een goede ontwikkeling van het kind.

De kinderen zijn de hoofdgebruikers van de ruimte. Uiteraard moet de ruimte ook zijn afgestemd op de pedagogisch medewerkers, de andere hoofdgebruikers. Wanneer zij zich prettig voelen in hun omgeving, zal dit hun werk ten goede komen. We gaan ervan uit dat een gebouw waarin kinderen goed kunnen functioneren, dat kinderen ondersteunt, daarmee ook de pedagogisch medewerker ondersteunt in zijn/haar werken.

Ambitie

De Palmboom verwacht dat er vanuit de maatschappij vraag blijft naar kleinschalige kinderopvang. Aanvullend hierop houdt De Palmboom vast aan de ambitie om deze kleinschaligheid van de opvang in combinatie met een vast team te continueren. Vanwege veranderende inzichten en wijzigingen in de regelgeving blijft voortzetting van de opvang een continu proces, waarbij nieuwe kansen met beide handen worden aangepakt. Deze nieuwe kansen en ontwikkelingen pakken wij in samenwerking met het pedagogisch team en de oudercommissie op.

De continuïteit van de opvang kan alleen worden gegarandeerd als er een continue instroom van kinderen blijft. Het leveren van een goede opvang voor de kinderen is de beste reclame die er is. Wij ervaren dat mond-tot-mondreclame voor (aankomende) ouders de meest gebruikte manier is om tot een keuze te komen.

De groepen

Kinderopvang De Palmboom bestaat uit vijf groepen.

Kinderdagverblijfgroep:	maximaal 16 kinderen met een leeftijd van 0 tot 2,5 jaar.
Peutergroep:	maximaal 14 kinderen met een leeftijd van 2 tot 4 jaar.
Peuterplusgroep:	maximaal 14 kinderen met een leeftijd van 2 tot 4 jaar.
BSO:	maximaal 22 kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar.

Extra dagdelen

Het afnemen van extra dagdelen is mogelijk. Echter alleen als de beroepskracht-kindratio van de stamgroep dit toelaat. In geval van een extra dag(deel) zal De Palmboom te allen tijde het kind in zijn eigen stamgroep opvangen.

Uk en Puk

Binnen onze kinderdagverblijf- en peutergroep werken wij met het educatieve pakket Uk en Puk. Dit programma stimuleert actief spelen en ontdekken. Hierdoor ontdekken baby's, dreumesen en peuters op geheel natuurlijke wijze nieuwe vaardigheden en ontwikkelen zij zich in de breedte. De verschillende thema's die worden toegepast sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen. (meer info:

<https://www.zwijzen.nl/lesmethoden/uk-puk>)

BSO-activiteiten

Bij de BSO werken we met een gevarieerd aanbod van activiteiten. In de schoolweken is er vooral ruimte voor ontspanning. Na een drukke schooldag lekker buiten spelen of meedoen aan een activiteit die door een pm'er wordt aangeboden aan de kinderen. In de vakanties wordt gewerkt met weekthema's. Binnen het thema worden dan diverse activiteiten aangeboden. Ook lekker op pad met elkaar is daar een onderdeel van.

Pedagogisch medewerkers

De pm'ers zijn belast met de dagelijkse verzorging en opvoeding van de kinderen. Daartoe hebben zij een relevante opleiding genoten waardoor zij beschikken over de vaardigheden om de pedagogische visie om te zetten naar de juiste handelingen. Ze handelen bewust op grond van kennis en ervaring die in de opleiding en praktijk zijn opgedaan. De gevolgde opleiding is benoemd en erkend in de cao-kinderopvang. Daarnaast beschikken alle bij De Palmboom werkzame personen over een verklaring omtrent het gedrag (VOG), inclusief inschrijving en koppeling in het personenregister Kinderopvang.

Opleidingen

De Palmboom verwacht van haar medewerkers een aantal goed ontwikkelde competenties. Na de basisopleiding is het nodig om door middel van cursussen en opleidingen de competenties op peil te houden. Hiertoe heeft De Palmboom een opleidingsplan opgesteld. In het opleidingsplan worden opleidingen en cursussen benoemd die competenties versterken en de medewerkers helpen in hun werkzaamheden.

Stagiaires

De Palmboom wil zijn bijdrage leveren aan de ontwikkeling van jonge mensen. Daarom bieden wij de mogelijkheid om stage te lopen bij De Palmboom.

Bij De Palmboom bieden wij stageplekken aan voor:

- Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) waarbij de stagiaire het grootste deel van zijn/haar opleiding op school te vinden is.
- Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL). Een BBL studie betekent een combinatie van werken en leren, waarbij de stagiair bij ons in loondienst is.

Doel van de beroepspraktijkvorming:

Het doel van de beroepspraktijkvorming is om de stagiaire in de gelegenheid te stellen om te gaan voldoen aan de eindtermen van de opleiding. Deze eindtermen staan beschreven in de informatie die ze aangeleverd krijgen van school.

De begeleiding in het algemeen:

Tijdens de stage bij De Palmboom wordt de stagiaire begeleid bij het toepassen van de theorie in de praktijk, zodat deze aan het einde van de opleiding voldoende kennis en vaardigheid heeft verworven om zelfstandig het beroep te kunnen uit oefenen.

Het begeleiden van leerlingen in de praktijk wordt beschreven als:

"Het bewaken van de leerroute en het individuele leerproces van de leerling, teneinde door ondersteuning, stimulering en begeleiding de leerling op weg te helpen naar een zelfstandige beroepsuitoefening."

Wat betekent dit in de praktijk:

Leren in de praktijk, binnen een jong, dynamisch, zelfstandig en collegiaal team. De stagiaire werkt uiteindelijk toe naar een (deels) eigen verantwoordelijkheid binnen een groep met als hoogste doel het belang van het kind. Door gestructureerd aan opdrachten te werken in de praktijk krijgt de stage gestalte en groeit de beroepsverantwoordelijkheid van de leerling. Afhankelijk van de opleidingsfase van de stagiaire en de competenties die zij op dat moment beheerst worden er afspraken gemaakt over de werkzaamheden die zij wel of niet mag uitvoeren. Meer over de verschillende competenties en eventuele formatieve inzet van stagiaires staat in ons handboek en is opvraagbaar.

Indeling:

Per dag is er op elke stamgroep plaats voor 1 stagiaire, om de rust op de groep te bewaren en de stagiaire alle ruimte te geven voor haar eigen ontwikkeling.

Wie zijn er betrokken bij de begeleiding:

Pedagogisch coach:

Zij volgt het leerproces op afstand. Zij wordt hierover gerapporteerd door de stagebegeleider. Ze ondersteunt en stimuleert de stagebegeleider. Ze rapporteert aan de directie.

De stagebegeleider:

De stagebegeleider bewaakt het leerproces en de leerroute van alle stagiaires. Zij begeleidt de stagiaire bij de wijzen waarop die zijn/haar leerdoelen kan behalen. Zij regelt en organiseert de praktijkperiode en registreert de behaalde eindtermen, opdrachten vanuit de opleiding en de praktijkresultaten. Zij draagt zorg voor de aanname en introductiegesprekken, competentie-inzichten, tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie. Zij voert één keer per maand een reflectiegesprek met de stagiaire. Zij draagt zorg voor het werkplan en is eindverantwoordelijke over de stagiaires.

Vrijwilligers

Bij De Palmboom maken we geen gebruik van vrijwilligers.

Ontwikkelingsgebieden

Ieder kind heeft een groot potentieel aan mogelijkheden in zich. De situatie waarin het kind opgroeit en de mensen die het kind omringen spelen een belangrijke rol in de manier waarop die mogelijkheden worden gerealiseerd en in welk tempo dat het gebeurt. De kinderopvang levert hieraan een belangrijke bijdrage. Kinderopvang De Palmboom is zich ervan bewust dat het tot taak heeft dit potentieel aan mogelijkheden bij elk kind optimaal te laten ontplooiën. Hierbij is het enerzijds van belang talent te ontdekken en maximaal te laten ontwikkelen en anderzijds om ontwikkelingsproblemen tijdig te signaleren en hier extra aandacht aan te besteden.

De situatie in het dagverblijf is erop gericht om kinderen in een veilige en prettige omgeving de dag te laten doorbrengen. Hierbij wordt zowel in groepsverband als individueel bewust aangesloten op de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt. Op deze manier beoogt De Palmboom de persoonlijke ontwikkeling van het kind optimaal te bevorderen. In de ontwikkeling van de kinderen vallen de navolgende deelgebieden te onderscheiden:

- Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving
- Het bevorderen van persoonlijke competentie
- Het bevorderen van sociale competentie
- Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Hieronder volgt de uiteenzetting op welke manier De Palmboom deze deelgebieden in de praktijk tracht te bevorderen.

Bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving

We voeden het gevoel van eigenwaarde. Door recht te doen aan de eigenheid van elk kind wordt het gevoel van eigenwaarde gevoed. Het kind moet het gevoel hebben dat het mag zijn zoals het is en dat het zijn eigen plaats binnen de groep heeft. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig en prettig voelt. Bij activiteiten en opdrachten houden we rekening met wat het kind wel en niet kan; we geven het kind de ruimte en tijd en stimuleren het kind om zelf dingen te doen. De nadruk ligt vooral op belonen.

Praktijkvoorbeelden:

- We reageren enthousiast wanneer een kind iets goed gedaan heeft. Bijvoorbeeld door een aai over de bol te geven of een knipoog, te benoemen wat een kind (goed) heeft gedaan of een sticker te geven.
- Bij de zindelijkheidstraining in het kinderdagverblijf en de peutergroep benaderen we het kind positief waardoor het meer zelfvertrouwen krijgt. Het werkt averechts wanneer een kind "straf" krijgt als het in de broek geplast heeft.
- We geven het kind de gelegenheid zelf iets uit te proberen en stimuleren dit ontdek- en leerproces. Bijvoorbeeld schoenen aantrekken, jas aan- en uittrekken en aan de kapstok hangen.
- We laten het kind waar mogelijk zelf kiezen wat het wil doen en houden rekening met wat een kind in deze aankan.
- We stimuleren elk kind om mee te doen aan groepsactiviteiten, kinderen worden niet gedwongen.

We leren kinderen vertrouwen te hebben in mensen. Wanneer een kind een opvanglocatie bezoekt, wordt de kring van mensen om hem heen een stuk groter. Daarmee wordt het vertrouwen in mensen uitgebreid. We bieden kinderen een vertrouwde omgeving, waar ze zich veilig en geborgen voelen. Belangrijk is om kinderen te leren vertrouwen in zichzelf te hebben en een plek aan te bieden waar ze zich veilig voelen. Zo proberen we kinderen weerbaarder te maken. Pedagogisch medewerkers dragen er zorg voor dat afspraken worden nagekomen en dat er geen dingen beloofd worden die niet waar gemaakt kunnen worden. Mocht dat een keer niet lukken dan is het belangrijk dat duidelijk wordt gemaakt waarom de belofte of afspraak niet nagekomen kan worden. We proberen een zo goed mogelijk voorbeeld te geven en wederzijds vertrouwen op te bouwen. We bieden geborgenheid en affectie, maar ook geduld. We luisteren goed naar kinderen, zowel naar de verbale als non-verbale communicatie. We dragen zorg voor voeding en verzorging. De kinderen kunnen rekenen dat we er alles aan doen om een onveilige of gevaarlijke situatie uit te sluiten dan wel tot een minimum te reduceren, zowel lichamelijk als psychisch.

Praktijkvoorbeelden:

- We stimuleren kinderen zelf op de glijbaan of klimrek te klimmen, maar we zijn in de buurt zodat zij erop kunnen vertrouwen dat we helpen indien nodig.
- We laten kinderen doen wat ze zelf of met de steun van een volwassene kunnen. Bijvoorbeeld door in een andere groep iets te halen leert het kind vertrouwen te hebben in zichzelf en in andere mensen.
- We komen afspraken met kinderen na zodat ze weten dat ze op ons kunnen vertrouwen.
- We leren kinderen emoties te herkennen en daarmee om te gaan.

We geven kinderen de ruimte om hun emoties te uiten, zoals blijdschap, woede en verdriet. Dit proberen we in goede banen te leiden. Met name agressief gedrag sturen we, zodat kinderen zichzelf of anderen geen pijn doen. We zorgen voor een sfeer van geborgenheid, veiligheid en openheid. We maken samen grapjes en plezier en we troosten bij verdriet of pijn. We laten kinderen voelen dat we, ook als ze boos zijn, om hen geven. Elk kind gaat op een eigen manier met emoties om. Het ene kind uit boosheid en/of frustratie door schoppend en gillend op de grond te gaan liggen. Het andere kind trekt zich huilend terug. Ook blijdschap uiten kinderen op verschillende wijzen. We nemen elk kind serieus en proberen het emotioneel te ondersteunen. Zelfs

bij heel jonge kinderen kun je emoties zoals blijdschap, plezier, boosheid en verdriet benoemen, bijvoorbeeld met behulp van een boekje. Bij oudere kinderen zie je dat emoties beter onder woorden gebracht kunnen worden en dat je hier gemakkelijker met de kinderen over kunt praten en dat je het kind helpt om zelf tot die oplossing te komen die bij hem/haar past.

Praktijkvoorbeelden:

- Wanneer een kind zich structureel terugtrekt proberen de pedagogisch medewerkers erachter te komen wat hem dwars zit en indien nodig het kind te helpen om tot een bij het kind passende oplossing te komen.
- Wanneer er zorgen zijn, verdriet of pijn, staan de pedagogisch medewerkers klaar met een luisterend oor en troost; er wordt rekening gehouden met de gevoelens van het kind.
- Wanneer er in de thuissituatie een droevige gebeurtenis heeft plaatsgevonden bijvoorbeeld 'het overlijden van een dierbare', dan wordt hier binnen de groep bij stilgestaan/aandacht aan gegeven op een manier die past bij de behoefte van het individuele kind.
- Hetzelfde gebeurt uiteraard ook bij blijde gebeurtenissen zoals geboorte.
- We gebruiken vaak boeken als hulpmiddel om emoties bespreekbaar te maken.

Vaste gezichten

Een vaste pedagogisch medewerker biedt sociaal-emotionele veiligheid aan het kind. De medewerker weet hoe het kind zich ontwikkelt, waar het kind gestresst van raakt en waar het kind behoefte aan heeft.

Het aantal vaste gezichten voor nuljarigen is 2. Als er op basis van de beroepskracht-kindratio met 3 of meer pedagogisch medewerkers gewerkt wordt, worden maximaal 3 vaste gezichten toegewezen aan een groep met nuljarigen.

Het aantal vaste gezichten voor één- tot en met driejarigen is 3. Indien er bij een groepssamenstelling 3 of meer pedagogisch medewerkers vereist zijn mogen er maximaal 4 vaste gezichten zijn.

Uitleg vaste-gezichtencriterium

Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal 1 vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de vaste gezichten. De vaste gezichten worden bepaald per kind, niet op groepsniveau.

Uitzonderingen op vaste-gezichtencriterium

Het kan voorkomen dat één van de vaste gezichten op vakantie is of wegens ziekte niet werkt. Ons uitgangspunt is dan dat het 'tweede vaste gezicht' op die momenten zoveel als mogelijk extra werkt. Daar waar dat niet toereikend is zullen wij één van de andere vaste pm'ers op de groep inroosteren, teneinde de wisselingen voor de kinderen tot een minimum te beperken. Wij maken geen gebruik van uitzendkrachten of een invalpoule..

Beroepskracht-kindratio

Het aantal ingezette pm'ers wordt berekend conform de Wet Kinderopvang.

Voor de dagopvang is het (ten behoeve van goede arbeidsomstandigheden) mogelijk dat ten hoogste drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder beroepskrachten worden ingezet dan volgens de beroepskracht-kindratio is vereist, maar nooit minder dan de helft van het benodigde aantal beroepskrachten.

Het afwijken van de beroepskracht-kindratio ziet er op de verschillende groepen als volgt uit:

VSO

Bij onze Voorschoolse Opvang worden de kinderen tussen 07.30 en 08.00 uur door ouders gebracht. Indien er conform de beroepskracht-kindratio twee pm'ers nodig zijn zal de eerste pm'er om 07.30 uur beginnen en de tweede pm'er om 07.45 uur. In de praktijk wijken we hierdoor nooit af van de beroepskracht-kindratio op deze groep. Wij brengen kinderen tussen 08.20 en 08.30 uur naar de diverse klassen.

BSO tijdens schoolweken

Aan het einde van de middag eindigen de werktijden van de pm'ers op verschillende tijdstippen. Bij twee pm'ers werkt er één tot 17.30 uur en de ander tot 18.30 uur. Op basis van dit rooster blijven we in de praktijk ruim binnen de maximaal toegestane afwijking van 30 minuten met minimaal de helft van de benodigde pm'ers.

BSO tijdens vakantieweken

De kinderen worden tussen 08.00 en 09.30 uur door de ouders gebracht en tussen 16.30 en 18.30 uur opgehaald. De werktijden van de pm'ers zijn hierop afgestemd. Bij twee pm'ers begint er één om 08.00 uur en één om 09.00 uur. Ook de eindtijden van de pm'ers zijn op deze manier in afstemming met de verschillende haaltijden van kinderen. pm'ers werken derhalve tot 17.30 of 18.30 uur. Op basis van dit rooster blijven we in de praktijk ruim binnen de maximaal toegestane afwijking van 30 minuten aan het begin en einde van de dag met minimaal de helft van de benodigde pm'ers.

Bij twee pm'ers geven wij tussen 13.00 en 15.00 de gelegenheid om een uur pauze te nemen; ze doen dit na elkaar. Hiermee hebben wij gedurende maximaal 2 uur een afwijking ten opzichte van de beroepskracht-kindratio. Samen met het half uur bij het openen van de dag en het half uur bij het sluiten van de dag, komt de maximale afwijking ten opzichte de beroepskracht-kindratio op 3 uur per dag.

Kinderdagverblijf- en peutergroep

De kinderen worden tussen 07.30 en 09.00 uur door de ouders gebracht en tussen 16.30 en 18.30 uur opgehaald. De werktijden van de pm'ers zijn hierop afgestemd. Bij twee pm'ers begint er één om 07.30 uur en één om 08.30 uur. Indien er een derde pm'er nodig is conform de beroepskracht-kindratio, dan begint deze om 08.00 uur. Ook de eindtijden van de pm'ers zijn op deze manier in afstemming met de verschillende haaltijden van kinderen. pm'ers werken derhalve tot 17.30, 18.00 of 18.30 uur. Op basis van dit rooster blijven we in de praktijk ruim

binnen de maximaal toegestane afwijking van 30 minuten aan het begin en einde van de dag met minimaal de helft van de benodigde pm'ers.

Bij twee pm'ers geven wij tussen 13.00 en 15.00 de gelegenheid om een uur pauze te nemen; ze doen dit na elkaar. Bij drie pm'ers geven wij tussen 13.00 en 15.00 de gelegenheid om 40 minuten pauze te nemen; ze doen dit na elkaar. Hiermee hebben wij maximaal 2 uur een afwijking ten opzichte van de beroepskracht-kindratio. Samen met het half uur bij het openen van de dag en het half uur bij het sluiten van de dag, komt de maximale afwijking ten opzichte de beroepskracht-kindratio op 3 uur per dag.

Afwijkingen anders dan werk- en pauzetijden

De beroepskracht-kindratio geeft duidelijk weer hoeveel pm'ers er op een moment voor de kinderen moeten zijn en ook hun aandacht aan de kinderen moeten kunnen besteden. Voor intakegesprekken en oudergesprekken wordt er een extra pm'er ingeroosterd, of dit gebeurt na sluitingstijd van de groep. Rondleidingen worden verzorgd op afspraak door de houder van de opvang.

Beleid Veiligheid en Gezondheid

Bij Kinderopvang De Palmboom werken wij met een beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie werken. Het doel is de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom voeren wij tijdens teamvergaderingen en functioneringsgesprekken wij overleg met de pm'ers over dit beleidsplan aan de hand van diverse thema's. Centraal hierin staat of de huidige manier van werken leidt tot een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving. Tijdens elk teamoverleg wordt een thema, of een onderdeel van een thema, over veiligheid of gezondheid besproken. Indien noodzakelijk worden er maatregelen opgesteld voor verbetering. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting direct ons beleid actualiseren. Naast de teamvergaderingen wordt het gehele beleid minimaal 1 maal per jaar volledig nagelopen.

Praktijkvoorbeeld:

- Buitenspeelobjecten zijn onderhevig aan de weersomstandigheden en vaak geschikt om op te klimmen. Om goede veilige speelobjecten te houden wordt er naast eigen controles ook jaarlijks door een externe onafhankelijke inspecteur gecontroleerd en gerapporteerd met eventueel benodigd onderhoud of reparaties.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Bij De Palmboom werken we met de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling voor de kinderopvang. Alle medewerkers van Kinderopvang De Palmboom zijn op de hoogte van de Meldcode en werken volgens deze Meldcode. De locatiecoördinator is aandachtsfunctionaris.

Vier-ogenbeleid

Het vier-ogenprincipe is voor De Palmboom de basis voor veiligheid binnen de opvang. Het vier-ogenprincipe betekent dat de houder van het kinderopvang de dagopvang op zodanige wijze organiseert, dat de beroepskracht of de stagiaires de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

In het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid staat de volledige uitwerking van ons vier-ogenbeleid.

Achterwacht

Er zijn momenten dat een pm'er alleen op de groep is. Bij calamiteiten of extra benodigde ondersteuning heeft de pm'er de mogelijkheid een collega van de andere groep te vragen om ondersteuning. Exacte omschrijving van de achterwachttregeling staat omschreven in het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid.

Het bevorderen van persoonlijke competentie

We stimuleren de zelfstandigheid van de kinderen. Ieder kind ontwikkelt zijn verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden in zijn eigen tempo. Kinderen worden dan ook niet aangesproken op hun beperkingen maar op hun mogelijkheden. Het ene kind is er met anderhalf jaar aan toe te beginnen met de zindelijkheidsstraining, terwijl het andere kind daar absoluut nog niet aan toe is. We beginnen al vroeg met het stimuleren van de zelfstandigheid. Bij heel jonge kinderen bijvoorbeeld door ze zelf stukjes brood te laten eten en ze zelf hun beker te laten vasthouden. Hier komen stapsgewijs nieuwe vaardigheden bij, zoals zelf handen wassen, tanden poetsen, uit- en aankleden en kleine boodschappen doen binnen de kinderopvang. We stimuleren kinderen door voorbeeldgedrag en het geven van duidelijke opdrachten. We prikkelen de kinderen tot nieuwe ideeën en stimuleren ze hieraan creativiteit en eigenheid te geven. Het is belangrijk om het geduld op te brengen om dingen die je zelf veel sneller zou kunnen, toch door de kinderen te laten doen (als ze daartoe in staat zijn).

De pedagogisch medewerkers stellen, voor zover mogelijk, samen met het kind en/of de ouders de behoefte aan verzorging en begeleiding vast. Indien het kind niet geheel in staat is om aan te geven wat het wil, dan overleggen pm'ers met de ouders van het kind. Het kind, hoe jong dan ook, geeft met gedrag signalen af waaruit opgemaakt kan worden dat het kind iets wil/ergens behoefte aan heeft. Naarmate het kind ouder wordt, is het beter in staat weloverwogen beslissingen te nemen en aan te geven waar het behoefte aan heeft. De pm'ers gaan daarom in hun professionele beroepsuitoefening in eerste instantie uit van de behoefte van het individuele kind. Op basis van het kindvolgsysteem bij het kinderdagverblijf en de peutergroep en interpretatie van het gedrag van het kind geven zij invulling aan de verzorging en begeleiding. Bij kinderen op de BSO wordt er uitsluitend na overleg met ouders een kindvolgsysteemdossier geopend indien er bijzonderheden zijn. Bij de behoefte van het individuele kind houden wij rekening met de mate waarin het kind verantwoordelijkheid kan dragen voor eigen doen en laten. Ook kan het voorkomen dat ouders een andere begeleiding en verzorging wensen dan het kind en/of de pm'ers willen. Als er verschil van inzicht tussen de pm'ers en kind en/of ouders bestaat over de wenselijke verzorging en begeleiding, dan zullen de pm'ers dit met de ouders en leidinggevende bespreekbaar maken. Zij zullen samen vanuit hun professionaliteit een besluit nemen waarbij het belang van het kind het uitgangspunt blijft.

Praktijkvoorbeelden:

- Bij het naar buiten gaan stimuleren we de kinderen om zelf hun jas aan te trekken. Indien dit niet lukt, zullen wij altijd bereid zijn te helpen en uit te leggen hoe ze dit wel zelf kunnen leren.

- Wanneer peuters gaan slapen mogen ze proberen zichzelf uit te kleden, eventueel met hulp van een ander kind.
- Regelmatig nemen we kinderen mee naar het kindertoilet of het potje als ze dat willen. We prijzen de kinderen als ze daar poepen of plassen. Dit helpt bij de zindelijkheidstraining. Er wordt gestimuleerd, nooit gedwongen!

Zo zijn er tal van voorbeelden te noemen. Het uitgangspunt is dat we kinderen positief stimuleren datgene te doen waar ze aan toe zijn. Mislukken en nog een keer proberen hoort daar vanzelfsprekend bij. Kinderen hebben van nature de behoefte om nieuwe mogelijkheden te ontdekken. Op een gegeven moment willen ze niet meer geholpen worden en dat respecteren we. De kinderen worden naarmate ze ouder worden ook zelfstandiger. We proberen de kinderen te stimuleren door ze aan te moedigen zich steeds een stapje verder te ontwikkelen. We geven ze verantwoordelijkheden die ze aankunnen en prijzen als iets lukt. We geven de kinderen mee dat het normaal is dat iets niet in één keer lukt en bespreken met hun wat ze de volgende keer anders kunnen doen.

We doen recht aan de eigenheid van elk kind. We accepteren de kinderen zoals ze zijn, met hun verschillende emoties en hun verschillende verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden. Daarnaast houden we rekening met de mogelijkheden binnen de opvanglocatie en de groep waarin het kind verblijft. We proberen de eigenheid van het kind (karakter, temperament, leeftijd, emotionele ontwikkeling) door middel van beloning en correctie te sturen zonder de spontaniteit van het kind uit het oog te verliezen. We vinden het belangrijk om een kind serieus te nemen, om goed naar een kind te luisteren en rekening te houden met de eigen inbreng van het kind. Het welbevinden van elk kind staat hierbij centraal.

Praktijkvoorbeelden:

- We nemen, wanneer daar behoefte aan is, een kind even apart zodat het zijn verhaal kwijt kan en creëren daarbij een veilige omgeving.
- Een kind vertelt dat het met de helikopter naar oma is geweest. De pedagogisch medewerker speelt dan in op de fantasiewereld van het kind en neemt het kind serieus door bijvoorbeeld te zeggen: 'Echt waar? Dat lijkt me wel heel spannend! Hoe is dat gegaan?'
- In een situatie waarbij het kind verdrietig is heeft het ene kind er behoefte aan om getroost te worden en het andere kind wil liever even met rust gelaten worden. De pm'er weet uit ervaring of schat in op basis van de reactie van het kind, waar het behoefte aan heeft.

We leren de kinderen om zich te ontwikkelen vanuit hun eigen mogelijkheden. Kinderen zijn van nature erg nieuwsgierig en hebben de behoefte dingen zelf te ontdekken. We luisteren en kijken goed naar elk kind en bieden prikkels aan. We moedigen ieder individu aan om zich op eigen tempo en naar eigen kunnen te ontwikkelen en ontplooiën. Er wordt gekeken naar de beginsituatie en van daaruit breiden we stap voor stap de activiteiten uit naar het streefdoel, gekoppeld aan het individuele kind. We spreken het kind aan op een niveau dat net buiten bereik is van wat een kind op eigen kracht kan (zone van naaste ontwikkeling).

Dat doen we door activiteiten die net boven het niveau van het kind liggen, aan te bieden en daarbij ondersteuning te bieden. Zo laten we het kind kennismaken met zijn eigen mogelijkheden en stimuleren we het kind zijn grenzen te verleggen. Het kind wordt telkens weer geprikkeld om met voor hem vreemde materialen om te gaan, daardoor wordt het kind gestimuleerd om het geleerde nog verder uit te breiden.

Praktijkvoorbeelden:

- Het spelmateriaal wordt aangepast aan het niveau van het kind. Bijvoorbeeld eerst de Duplo daarna de Lego.
- Wanneer we merken dat een kind interesse heeft voor bepaald materiaal proberen we daarop in te spelen, waardoor de ontwikkeling gestimuleerd wordt.
- Als een kind een puzzel van 4 stukjes zelfstandig kan, bieden we een puzzel van 12 stukjes aan. De pm'er blijft erbij en begeleidt het kind bij de aanpak van het puzzelen.
- Kinderen kunnen buiten leren fietsen. Eerst op een loopauto, en vervolgens op een driewieler.

We begeleiden de motorische, intellectuele en creatieve ontwikkeling. We bieden kinderen de mogelijkheid zich op alle onderdelen van hun ontwikkeling te ontplooiën. Door in het aanbod van activiteiten en (spel)materiaal veel variatie aan te brengen, kunnen we de verschillende aspecten van de ontwikkeling met regelmaat stimuleren.

Motorische ontwikkeling

We zorgen dat spelmateriaal voor de ontwikkeling van de grove en fijne motoriek ruimschoots voorhanden is en stimuleren de motorische ontwikkeling stap voor stap vanaf de babyleeftijd. Materialen voor de ontwikkeling van de grove motoriek zijn o.a. klauterblokken, fietsen, de glijbaan en Duplo-blokken. Materialen voor de fijne motoriek zijn o.a. kralenplankjes en insteekmozaïek. Zo leren we kinderen om vertrouwen te krijgen in hun eigen lichaam. Kinderen worden aangemoedigd om elke keer een nieuw stapje te zetten, bijvoorbeeld grijpen, omdraaien, kruipen, de eerste stapjes etc.

Intellectuele ontwikkeling

We bieden kinderen materialen en activiteiten aan die aansluiten bij hun belevingswereld. We proberen hun nieuwsgierigheid te prikkelen om hun wereld telkens een stukje groter te maken. We zingen liedjes, vertellen verhaaltjes en spelen rollen- en fantasiespellen. Er is veel aandacht voor taalstimulering door veel voor te lezen of samen te lezen alsook door het toevoegen van taal aan alle activiteiten of gebeurtenissen.

Creatieve ontwikkeling

We zorgen dat er voldoende mogelijkheden en materialen zijn zoals verkleedkleden, verf, knutselspullen en muziekinstrumenten. In de lokalen zijn hoeken gecreëerd die de kinderen de gelegenheid geven op te gaan in hun fantasiespel. Bij het buitenspelen en de uitstapjes naar bijvoorbeeld duin krijgen de kinderen voldoende gelegenheid om hun creativiteit met natuurlijke materialen uit te leven. Zoals met stokken slepen, hutten bouwen, herfstbladeren zoeken enz.

Speluitdaging voor alle leeftijden

Bij de inrichting van de groepsruimtes is er gekeken naar de leeftijd van de kinderen. Bij het kinderdagverblijf is de ruimte primair ingericht voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 2,5 jaar en bij de peutergroep is de ruimte ingericht voor kinderen in de leeftijd 2 tot 4 jaar. De groepsruimte van het kinderdagverblijf biedt voldoende mogelijkheden om indien nodig de baby's en de dreumesen gescheiden naast elkaar te laten spelen. Voor de heel kleine kinderen is er een rustige hoek waar zij kunnen ontspannen. De peuterplusruimte biedt uitdagend spelmateriaal voor kinderen van 3 jaar. Hierheen gaan kinderen die 3 jaar zijn en die in het bezit zijn van een tweede stamgroepverklaring. Het meebrengen van passend spelmateriaal is dan ook mogelijk.

Het bevorderen van sociale competentie

We begeleiden de ontwikkeling van het sociale gedrag en stimuleren het sociale gevoel van de kinderen.

Door de specifieke situatie in een opvanglocatie komen kinderen al heel jong in contact met veel andere kinderen en volwassenen. Hier leren zij dat elk kind in de groep gelijkwaardig is. We leven in een multiculturele samenleving. Discriminatie wordt niet getolereerd, of dit nu om huidskleur, haarkleur of om postuur en dergelijke gaat. Door elkaar te helpen en te stimuleren leren de kinderen rekening houden met elkaar. Kinderen leren al vroeg rekening te houden met andere leeftijden, doordat ze met jongere en oudere kinderen in één groep zitten. Sociaal gedrag, bijvoorbeeld anderen niet storen, delen, netjes eten of op je beurt wachten, is gemakkelijker aan te leren wanneer kinderen zien dat leeftijdsgenootjes en pedagogisch medewerkers dat ook doen. De taak van de pm'ers is de regels binnen de groep duidelijk te maken en te zorgen dat zowel kinderen als zichzelf zich hieraan houden. Vaak corrigeren de kinderen elkaar zelf al wanneer iemand de regel niet naleeft. Kinderen oefenen in de groep met de omgang met andere kinderen door bijvoorbeeld samenspel, door rekening te houden met elkaar en door beloning en stimulatie.

Praktijkvoorbeelden:

- Bij het eten van fruit leren we de kinderen eerst wachten tot iedereen iets heeft. De kinderen zeggen vaak zelf al 'Even wachten' wanneer een kind of pedagogisch medewerker per ongeluk in een appel bijt.
- De oudere kinderen mogen een nieuw pak crackers halen, nadat ze de laatste cracker aan tafel nemen.
- Indien alle fietsen bezet zijn mogen de kinderen om beurten fietsen. Er wordt afgesproken dat elk kind bijvoorbeeld twee rondjes mag fietsen en dat daarna een ander kind op de fiets mag.
- Wanneer een kind twee kammen pakt om kappertje te spelen en één kam aan een vriendje geeft, belonen we dit door bijvoorbeeld een compliment te geven.
- We vragen oudere kinderen om de jongere kinderen te helpen met bijvoorbeeld het aantrekken van de schoenen of bij het maken van een puzzel.

- We laten kinderen een ruzie eerst zelf oplossen en grijpen pas in wanneer het mis dreigt te gaan of de kinderen om hulp vragen.
- We bieden geborgenheid en troost wanneer een kind zich niet lekker voelt of verdriet heeft.
- We bieden veiligheid door de kinderen een vaste structuur aan te bieden in de dagindeling, vaste eet- en slaaptijden.

Socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

We laten de kinderen kennismaken met de consequentie van hun gedrag, zowel positief als negatief. We proberen aan te tonen, wat hun gedrag teweeg brengt. Het gaat altijd over het gedrag van het kind, niet over de persoon. Door consequent te zijn weten de kinderen wat wel en niet mag. Aangepast aan de leeftijd van het kind wordt het vertoonde gedrag besproken. Bij oudere kinderen leren we ze de consequenties van hun gedrag te aanvaarden door hen verantwoordelijkheden te geven. Wanneer ze rommel maken dienen ze dit zelf op te ruimen. Wanneer ze zich niet aan afspraken houden wordt dit met het kind besproken op zijn niveau. De kinderen worden beloond wanneer iets goed gaat, vooral door het geven van complimenten.

Elk gezin heeft eigen waarden en normen, elk kind zijn eigen integriteit, die gerespecteerd wordt. De pedagogisch medewerkers houden rekening met deze aspecten en zorgen voor een sfeer waarbinnen elk kind zich thuis voelt. Tijdens het intakegesprek bespreken pedagogisch medewerkers met de ouders welke normen en waarden zij belangrijk vinden. De pedagogisch medewerkers bespreken hoe daar binnen de opvang mee om kan worden gegaan. Daarbij vinden wij het belangrijk dat het aansluit op onze visie en speelt de praktische haalbaarheid ook een rol.

Praktijkvoorbeelden:

- We spreken af met een ouder, die niet wil dat de kleding van het kind vies wordt, dat het kind 'speelkleden voor buiten' mee mag nemen, omdat wij het belangrijk vinden dat elk kind zich door spel goed kan ontwikkelen.
- We herinneren een kind aan een afspraak wanneer hij in zijn spel vergeten is dat wat hij doet niet mag.
- We laten kinderen (aangepast aan de leeftijd) de gevolgen van hun gedrag zien. Bijvoorbeeld 'Als jij met speelgoed gooit gaat het kapot en kun jij en ook de andere kinderen er niet meer mee spelen.'
- Wanneer een kind een ander kind omver duwt, vertelt de pedagogisch medewerker het kind wat ze gezien heeft en legt uit waarom dat niet mag.
- We laten kinderen een doekje halen en vragen om dit op te ruimen wanneer het geknoeid heeft met bijvoorbeeld limonade, plaksel of verf.

Corrigeren en belonen

In de omgang met kinderen ligt de nadruk op belonen. Door belonen wordt het zelfvertrouwen van het kind en het prettig functioneren in de groep gestimuleerd. Belonen kan door middel van een glimlach, een aai over de bol, complimenten, een sticker, een beloningskaartje en op vele andere manieren. In de complimenten wordt zoveel mogelijk op procesniveau benoemd wat een kind goed doet: 'Je bleef doorzetten en nu is het gelukt om je schoenen zelf aan te trekken.'

Corrigeren is soms nodig, maar kinderen leren het meest door het zien van gewenst gedrag en het ervaren van een positieve benadering. Het is van groot belang dat pedagogisch medewerkers het goede voorbeeld geven.

Praktijkvoorbeelden

- We belonen een baby die voor het eerst op de buik rolt, kruipt, loopt of uit een tuitbeker drinkt door extra aandacht en complimenten te geven.
- We prijzen kinderen die de melk op hebben gedronken, vooral wanneer we weten dat ze het niet zo lekker vinden.
- We prijzen kinderen als ze samen met ons opruimen voordat we bijvoorbeeld een activiteit gaan doen. 'Wat ben jij een goede helper! Wat kun jij goed opruimen!'
- Aan 'mijlpalen', bijvoorbeeld voor het eerst op het potje of de wc plassen, zelfstandig veters strikken, het behalen van het zwemdiploma, besteden we aandacht en belonen het gedrag.

Wanneer een kind negatief gedrag (bijvoorbeeld: afpakken, een ander kind pijn doen of pesten) vertoont, dan zal dat gecorrigeerd worden. Uiteraard worden er geen lijfstraffen niet getolereerd. Voordoet hoe het wel moet en duidelijk aangeven welk gedrag je niet accepteert en waarom niet, is van belang. Het is goed de gevoelens van het kind dat de pijn aangedaan is of werd, bespreekbaar te maken.

Praktijkvoorbeelden:

- We waarschuwen kinderen die een ander pijn doen door te zeggen: 'Ik zie dat je ... slaat. Dat doet pijn bij ... Je mag niet slaan. Je kan wel aardig doen, zoals ... (samen spelen, een knuffel geven, zeggen wat je wel of niet wilt)'. We benoemen ook de consequentie die aan het ongewenste gedrag verbonden is.
- We waarschuwen een kind dat telkens andere kinderen omver rijdt en als dat niet helpt mag het even niet meer fietsen.
- We leren het kind dat een ander pijn heeft gedaan om het weer goed te maken door bijvoorbeeld "sorry" te zeggen.
- We leren kinderen die bijvoorbeeld opzettelijk een puzzel omgooien, dat ze pas aan een andere activiteit mogen deelnemen nadat ze alles opgeruimd hebben.
- We waarschuwen een ouder kind dat zich niet aan de groepsregels houdt. Mocht de waarschuwing niet helpen wordt daar een consequentie aan verbonden, bijvoorbeeld dat zijn spelbeurt niet door gaat.

Het (negatieve) gedrag van het kind wordt afgekeurd, niet het kind als persoon! Hierbij zijn de pedagogisch medewerkers zich bewust van de machtspositie (zowel geestelijk als lichamelijk) en gedragen zich respectvol.

Waarden en normen

Ieder van ons heeft zijn eigen waarden en normen, afhankelijk van de persoonlijke opvoeding en vorming. Binnen de opvang dragen we waarden en normen over. We dragen normen en waarden over die gelden binnen onze opvang en laten kinderen kennismaken met andere normen en waarden. Binnen onze opvang vinden wij het belangrijk om openheid, begrip, op elkaar vertrouwen, solidariteit en fatsoen te bevorderen. Dit doen we onder andere door simpelweg het goede voorbeeld te geven en kinderen te belonen door complimenten. Indien nodig corrigeren we gedrag dat niet binnen aanvaardbare normen valt. Ook leren we kinderen reflecteren: we leren het kind terug te kijken op het eigen gedrag. Zo besteden we aandacht aan het hebben van respect voor elkaar. Deze normen en waarden worden overgedragen zodat de kinderen later een volwaardige rol in de maatschappij kunnen vervullen en ze zich zo volledig mogelijk kunnen ontwikkelen tot individu.

Er is een aantal fatsoensnormen waar iedereen zich aan dient te houden. Bijvoorbeeld handen wassen voor het eten, wachten met eten tot iedereen iets heeft en niet met volle mond praten. We stimuleren kinderen elkaar te accepteren zoals ze zijn. Dat schept duidelijkheid en veiligheid. Kinderen wordt duidelijk gemaakt dat we elkaar geen pijn doen. Bij bijvoorbeeld slaan, aan de haren trekken, bijten en schelden gaan we hierover in gesprek en stimuleren de kinderen zelf met alternatieve oplossingen te komen. Zo nodig wordt omwille van de veiligheid ingegrepen en worden zaken verboden.

We kunnen kleine kinderen nog niet verantwoordelijk stellen voor hun gedrag. Zij handelen vanuit gevoelens van lust en onlust (sterk gericht op eigenbelang), ze weten nog niet wat ze doen. Zolang alleen lust en onlust het gedrag bepalen, is er nog geen sprake van afwegen, van vrijheid om te kiezen of van verantwoordelijkheid. Naarmate de kinderen ouder worden, leggen we meer en meer uit waarom bepaald gedrag wel of niet gewenst is.

Praktijkvoorbeelden:

- We zeggen "alsjeblieft" wanneer we kinderen een boterham aanbieden.
- We leren een kind "dank je wel" zeggen wanneer het iets krijgt.
- We leren kinderen dat het speelgoed voor iedereen is en dat er samen of om de beurt mee gespeeld kan worden.

Binnen de opvang zijn kinderen van alle gezindten en nationaliteiten welkom. Kinderen komen binnen de opvanglocatie in aanraking met verschillende normen en waarden, culturen en milieus. Belangrijk is dat we ons bewust zijn van bestaande vooroordelen over geloof, sociale klasse, sekse en dergelijke. We realiseren ons ook dat we beïnvloed zijn door onze eigen omgeving en de omgeving waarin we opgegroeid zijn. We laten kinderen kennis maken met andere normen en waarden en zorgen ervoor dat ze die respecteren. Bij kinderen proberen we actief te voorkomen dat er vooroordelen ontstaan. We praten hierover met de kinderen door middel van spelletjes, boekjes. We proberen ook om de kinderen geen typische mannen- of vrouwenrol op te leggen. Zowel jongens als meisjes kunnen een keuze maken uit hetzelfde speelgoed, we hebben dus geen jongens- of meisjesspeelgoed.

Praktijkvoorbeelden:

- Wij geven Islamitische kinderen geen varkensvlees.
- Bij ons mogen jongens zich verkleden met een jurk en hoge hakken en meisjes mogen vader spelen.

Kennismaking

Kinderopvang De Palmboom ziet zichzelf als medeopvoeder van kinderen door het bieden van professionele kinderopvang. Zodra de ouders de kinderen hebben achtergelaten, is de kinderopvang verantwoordelijk voor het welzijn, de opvoeding en de veiligheid van de kinderen. Dit is een enorme verantwoordelijkheid die vraagt om een duidelijke en eenduidige werkwijze. Voordat een kind geplaatst wordt, gaat een goede voorbereiding daaraan vooraf. De allereerste kennismaking bestaat uit een rondleiding door de kinderopvang met de ouders. Tijdens deze rondleiding kunnen de ouders kennismaken met de mensen die op de groepen staan, ze kunnen een goed beeld krijgen van de accommodatie en de sfeer proeven die op bij de kinderopvang heerst. Tijdens de rondleiding wordt veel informatie gegeven over de werkwijze, afspraken en de dagelijkse gang van zaken. Daarnaast wil De Palmboom weten waar ouders specifiek naar op zoek zijn en wat ze verwachten van de opvang. Op die manier wordt rekening gehouden met de wensen en behoeften van de ouders, worden eventuele misverstanden vermeden en wordt snel duidelijk of beide partijen iets voor elkaar kunnen betekenen. Deze onderlinge communicatie acht kinderopvang De Palmboom van het begin af aan belangrijk en wenst deze manier van communiceren door te zetten gedurende de hele opvangperiode.

Wanneer de ouders na de rondleiding interesse hebben om hun kind op kinderopvang De Palmboom te plaatsen, wordt er een afspraak gemaakt voor een intakegesprek. Dit is de eerste stap naar een goede vertrouwensrelatie tussen ouders en de kinderopvang. In het intakegesprek wordt de basis gelegd voor het vertrouwen van de ouders in een goede opvang van hun kind. Behalve het feit dat de kinderopvang uitgebreid informeert over alle zaken die met de verzorging van het kind te maken hebben, is dit gesprek ook bedoeld om de ouders goed te informeren over de organisatie van De Palmboom. Er worden over en weer afspraken gemaakt. Ter ondersteuning van het geheugen wordt aan de ouders schriftelijke informatie meegegeven over de dagelijkse gang van zaken in de kinderopvang door middel van een informatieboekje en een inschrijfformulier van De Palmboom.

Indien het kind geplaatst wordt, zal het de eerste tijd zeker moeten wennen. Over de gewenningsperiode worden tijdens het intakegesprek al afspraken gemaakt. Het doel is dat het kind zo snel mogelijk maar op zijn tempo, vertrouwd raakt met de groepsruimte, de pm'er, de leeftijdsgenootjes en de dagindeling. Tegelijkertijd moeten de ouders wennen aan de nieuwe situatie, hun kind met een gerust hart achter kunnen laten en een vertrouwensrelatie opbouwen met de pm'er. Zaken als voedingsschema's, slaapritmen en omgang met het kind op het dagverblijf worden zoveel mogelijk afgestemd op de thuissituatie. Het wennen betekent in feite oefenen, opdat het kind op den duur voldoende vertrouwen heeft om te functioneren binnen een groep. Dit onderlinge vertrouwen wordt opgebouwd door samenwerking en goed overleg met de ouders.

Communicatie

Een goede communicatie is de basis voor een goede relatie. Ouders moeten de gelegenheid krijgen om de pm'er hun wensen te laten weten als het gaat om de verzorging van het kind. De pm'er moeten op hun beurt de ouders kunnen informeren over wat er gebeurt tijdens het verblijf in de kinderopvang. Het overleg is essentieel om de situatie thuis en op het dagverblijf optimaal op elkaar af te stemmen.

Praktijkvoorbeelden:

- Dagelijks mondelinge of schriftelijke overdracht bij het wegbrengen en ophalen van het kind
- Wekelijks bericht betreffende de thema-activiteiten (KDV)
- Per kwartaal een nieuwsbrief met algemene nieuwsitems
- Tweemaal per jaar een 10-minutengesprek (op afspraak)

Klachten

De kinderopvang kent een uitgebreide regeling op het gebied van klachten en geschillen. Deze komen voort uit de Wet Kinderopvang, de Algemene voorwaarden Kinderopvang en de Wet Klachtrecht. U kunt op onze website de klachtenregeling inzien.

Mentorschap

Als ouder is het mogelijk om iedere pm'er aan te spreken indien er een vraag of opmerking is. Om de ontwikkeling van uw kind te goed kunnen volgen, stellen we per kind een mentor aan. Deze de mentor leert het kind echt kennen. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep waarin uw kind geplaatst is. Zij is direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van uw kind. Zij volgt de ontwikkeling van uw kind en zorgt ervoor dat de pedagogisch medewerkers aansluiten op de individuele behoeften van uw kind. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke voorsprongen en/of achterstanden, worden gevolgd en indien nodig tijdig gesignaleerd. Tevens kan er door overleg worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van uw kind tegemoet kan worden gekomen.

Contact met ouders

Ouders worden op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. In de dagopvang (kinderen van 0 tot 4 jaar) bespreekt de mentor periodiek de ontwikkeling en het welbevinden van het kind met de ouder. Dit gebeurt minimaal één keer per jaar of zoveel vaker als ouders en/of mentor hiertoe aanleiding zien. In de buitenschoolse opvang zijn er uitsluitend gesprekken met ouders indien dat gewenst is door mentor en/of ouder(s). Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere (zorg)professionals (na toestemming van de ouders).

Warme overdracht

Een goede overdracht van het kind naar de basisschool en BSO is belangrijk. Zo kunnen kinderen een goede start maken op de basisschool en de BSO. Het is fijn als relevante gegevens uit in ons kind-volgsysteem vastgelegd worden overgedragen aan de leerkracht van de basisschool en de pedagogisch medewerkers van de BSO.

Het verzorgen van de warme overdracht mag alleen als de ouders, voogd of verzorgers hiervoor expliciet toestemming hebben gegeven door middel van ons toestemmingsformulier 'Warme overdracht'. Als de ouders, voogd of verzorgers geen toestemming hebben gegeven voor gegevensoverdracht aan de basisschool en/of BSO, dan worden alle gegevens die in bezit zijn van De Palmboom vernietigd.

De mentor neemt contact op met de toekomstige docent en BSO-medewerker om af te stemmen op welke wijze zij de warme overdracht verzorgen. Dit kan deels telefonisch en deels door een e-mail of een overleg te plannen (ouders worden hier ook voor uitgenodigd) waarin de mentor mondeling en schriftelijk de warme overdracht verzorgt. De pedagogisch medewerker kan de gegevens over het kind ook op papier meegeven aan de ouders, voogd of verzorgers zodat zij zelf de gegevens aan de basisschool en/of BSO kunnen geven. Ouders zijn dit niet verplicht, ze mogen ook weigeren om de gegevens aan de school en/of te geven.

Oudercommissie

Wij vinden de inbreng en mening van ouders erg belangrijk. Wij bevorderen een actieve oudercommissie. Ouders van de kinderen worden uitgenodigd zich aan te melden voor een functie binnen de oudercommissie. De oudercommissie vertegenwoordigt zo alle ouders, behartigen de belangen van alle kinderen en ouders, en delen hun bevindingen over de kwaliteit van de dienstverlening. De oudercommissie heeft een adviserende functie richting de directie. De commissie adviseert op het gebied van pedagogisch beleid, klachten, openingstijden, tarief, groepsbezetting, personeel, spel- en ontwikkelingsactiviteiten en gezondheid & veiligheid.

Dagritme

Eten en drinken

Tijdens de opvang is kinderopvang De Palmboom verantwoordelijk voor de voeding. Het aanbod is op een verantwoorde manier samengesteld; de samenstelling is gebaseerd op informatie van het Voedingscentrum. Kinderen eten hun maaltijden en tussendoortjes op het dagverblijf gezamenlijk. Niet alleen het eten en drinken is belangrijk, maar ook het contact met elkaar, de gezellige sfeer, het vaste ritueel en het rustmoment op de dag. Er wordt gepraat, gezongen en naar elkaar geluisterd.

Tijdens het eten besteden de pm'ers aandacht aan eenvoudige tafelmanieren. Op die manier is het eten en drinken tevens een leermoment. Kinderen leren bijvoorbeeld de vork en de beker goed te gebruiken en om niet met volle mond te praten. De pm'er hebben daarbij een belangrijke voorbeeldfunctie. Naarmate ze zich verder ontwikkelen gaan kinderen meer kiezen. Ze leren hun voorkeur uit te spreken. Deze eigen inbreng geeft kinderen zelfvertrouwen en vergroot het eetplezier. Eten en drinken wordt nooit aan kinderen opgedrongen. Kinderen worden op een speelse en positieve manier gestimuleerd om te eten en drinken.

Indien een kind een dieet volgt, moet er vanuit gegaan kunnen worden dat het dieet op het dagverblijf voortgezet kan worden. In goed overleg met de ouders wordt bekeken welke voeding de kinderopvang kan verzorgen en welke voeding de ouder het beste mee kan nemen. Het is belangrijk dat het kind zoveel mogelijk aan tafel mee kan doen met de groep en niet in een uitzonderingspositie komt te staan. Als er iets lekkers getrakteerd wordt dat niet in het dieet past, streeft De Palmboom er naar om aangepaste traktaties aan te bieden zodat het kind gewoon kan meegenieten.

Slapen

Naast eten en drinken is slapen bij het kinderdagverblijf en peutergroep een vast ritueel op de dag. Om alle indrukken en belevenissen op een intensieve dag te verwerken is een rustperiode onontbeerlijk. Voorafgaand aan het slapen worden kinderen voorbereid op het naar bed gaan door dagelijks terugkerende handelingen. Zo wordt het slapengaan een gewoonte waar het kind naartoe leeft. De pm'ers kleden de kinderen uit; dreumesen en peuters worden zoveel mogelijk gestimuleerd dit zelf te doen. De kinderen worden verschoond of gaan even naar het toilet. Ze krijgen hun speen of knuffel aangeboden en worden in hun bedje gelegd en lekker ingestopt. Terwijl de kinderen slapen, houdt een pm'er toezicht door middel van een babyfoon.

Alle kinderen hebben hun eigen bedje op een vaste plek in de slaapkamer. Door de dagelijks terugkerende, voorbereidende handelingen, de speen of knuffel, de nabijheid van de pm'er en de eigen slaapplek, voelen de kinderen zich veilig en vertrouwd om toe te geven aan hun vermoeidheid en rustig in slaap te vallen. De jongste baby's slapen in hun eigen ritme, zoals ze dat thuis gewend zijn. De pm'ers spelen in op hun individuele slaapbehoefte.

Dagindeling

Onderstaand het dagschema dat als uitgangspunt dient voor alle dagen in de week. De pedagogisch medewerkers kunnen besluiten hiervan af te wijken.

Kinderdagverblijfgroep (leeftijd: 0 tot 2,5 jaar)

7.30 uur	Kinderen komen op de groep, wij vragen de ouders actief naar bijzonderheden over hun zoon/dochter, deze worden in het schriftje genoteerd. De kinderen die al gebracht zijn kunnen rustig spelen.
9.00 uur	Aan tafel voor fruit en drinken.
9.30 uur	Kinderen die nog tweemaal naar bed gaan, kunnen volgens het aangegeven ritme naar bed.
9.45 uur	Een doe-activiteit met de overige kinderen. Bijvoorbeeld UK & Puk, buitenspelen, wandelen of binnen bij slecht weer knutselen.
10.30 uur	Opendeurenactiviteit voor de kinderen van 1,5 – 2,5 jaar in combinatie met de peutergroep.
11.30 uur	Kinderen komen uit bed, pm-ers stimuleren iedereen te helpen met opruimen, handen wassen en aan tafel voor de lunch.
11.45 uur	Lunchen.
12.15 uur	Kinderen die éénmaal slapen, gaan na verschoond te zijn naar bed, andere kinderen spelen rustig.
15.00 uur	Kinderen die nog tweemaal naar bed gaan, kunnen volgens het door de ouders aangegeven ritme naar bed.
15.00 uur	Kinderen die niet naar bed gaan komen aan tafel voor sap en een koekje.
15.15 uur	Speelmoment binnen of buiten.
16.45 uur	Voor grote kinderen die nog trek hebben is er een cracker.
17.00 uur	Bij het ophalen door de ouders vertellen we hoe de dag is verlopen, wat de kinderen hebben gedaan en of er bijzonderheden zijn.

Peutergroep (leeftijd: 2 tot 4 jaar)

- 7.30 uur Kinderen komen op de groep, wij vragen de ouders actief naar bijzonderheden over hun zoon/dochter, deze worden in het schriftje genoteerd. De kinderen die al gebracht zijn kunnen rustig spelen.
- 9.00 uur Activiteit met de kinderen:
- Goedemorgen door Puk, incl. liedje
  - Dagritmebord
  - Boekje
  - Knutsel uitleggen
- 9.15 uur Knutselen/begeleide activiteit
- 10.30 uur Opendeurenactiviteit voor de kinderen van 1,5 – 4 jaar in combinatie met de kinderdagverblijfgroep.
- 10.45 uur Handen wassen en aan tafel. Cracker eten en drinken.
- 11.00 uur Nadat de schoenen en jassen zijn aangetrokken gaan we lekker naar buiten. Bij regen of hitte gebruiken we de peutergymzaal.
- 11.40 uur We ruimen gezamenlijk het speelgoed op waarna we naar binnen gaan. De ochtendkinderen worden om 11.45 uur opgehaald. De andere kinderen mogen hun jas en schoenen uittrekken en gaan na het handen wassen aan tafel.
- 12:00 uur Lunchen.
- 12.30 uur Eettafel opruimen en schoonmaken en de kinderen die gaan slapen worden naar bed gebracht. De andere kinderen krijgen een rustige activiteit aangeboden.
- 15.00 uur Fruit eten en drinken. Daarna een variabele activiteit (bijv. naar buiten).
- 16.50 uur Drinken en eventueel nog een cracker.
- 17.00 uur Bij het ophalen door de ouders vertellen we hoe de dag is verlopen, wat de kinderen hebben gedaan en of er bijzonderheden zijn.

Peuterplusgroep (leeftijd: 2 tot 4 jaar)

- 7.30 uur Kinderen komen op de groep, wij vragen de ouders actief naar bijzonderheden over hun zoon/dochter, deze worden in het schriftje genoteerd. De kinderen die al gebracht zijn kunnen rustig spelen.
- 9.00 uur Activiteit in de kring
- Goedemorgen door Puk
  - Dagritme bord
  - Kinderen mogen vertellen wat ze hebben meegemaakt
  - Boekje, liedje, spelletje
  - Knutsel uitleggen
- 9.30 uur Knutselactiviteit
- 10.00 – 10.30 uur Handen wassen en aan tafel; Cracker eten en drinken.

10.45 uur	Spelactiviteit
11.15 uur	Nadat de schoenen en jassen zijn aangetrokken gaan we lekker naar buiten.
11.40 uur	We ruimen gezamenlijk het speelgoed op waarna we naar binnen gaan. De ochtendkinderen worden om 11.45 uur opgehaald. De andere kinderen trekken hun jas en schoenen uit en gaan na het handen wassen aan tafel.
12:00 uur	Lunchen.
12.30 uur	Eettafel opruimen en schoonmaken en de kinderen die gaan slapen worden naar bed gebracht. De andere kinderen krijgen een rustige activiteit aangeboden.
15.00 uur	Fruit eten en drinken. Daarna een variabele activiteit (bijv. naar buiten).
16.50 uur	Drinken en eventueel nog een cracker.
17.00 uur	Bij het ophalen door de ouders vertellen we hoe de dag is verlopen, wat de kinderen hebben gedaan en of er bijzonderheden zijn.

Naschoolse Opvang (BSO schoolweken)

14.45 uur	Kinderen komen uit school.
15.00 uur	Fruit eten en drinken. Aan tafel wordt besproken wat de activiteiten zijn voor de dag.
15.15 uur	Buiten spelen
16:00 uur	Er worden twee activiteiten aangeboden. De kinderen kunnen kiezen aan welke activiteit zij willen meedoen.
16.45 uur	Kinderen gaan handen wassen en gaan allemaal aan tafel fruit eten.
17.00 uur	Na het fruit eten, gaan we weer naar buiten of we blijven binnen voor vrij spel.
17.30 uur	Bij het ophalen door de ouders vertellen we hoe de middag is verlopen, wat de kinderen hebben gedaan en of er bijzonderheden zijn.

BSO vakantieweken

08.00 uur	De kinderen worden gebracht en kunnen vrij spelen.
09.30 uur	Tafelmoment, cracker met hartig beleg.
10.00 uur	Een binnen- of buitenactiviteit conform vastgesteld vakantie-activiteitenprogramma.
12.00 uur	Lunchen.
12.30 uur	Een binnen- of buitenactiviteit conform vastgesteld vakantie activiteitenprogramma.
15.00 uur	Eet- en drinkmoment.
15.45 uur	Speelmoment binnen of buiten.
16.30 uur	Kinderen gaan handen wassen en gaan allemaal aan tafel fruit eten.
17.00 uur	Bij het ophalen door de ouders vertellen we hoe de dag is verlopen, wat de kinderen hebben gedaan en of er bijzonderheden zijn.

Voorschoolse Opvang (VSO)

07.30 – 08.20 Kinderen worden gebracht en kunnen onder begeleiding rustig spelen.
08.20 – 08.30 We brengen de kinderen naar school.

Observeren en signaleren

Door training en ervaring is een pedagogisch medewerker goed in staat om problemen en afwijkend gedrag te signaleren. Hierbij wordt de medewerker bij het kinderdagverblijf en de peutergroep ondersteund door middel van de observaties die worden gedaan en gearchiveerd in het kindvolgsysteem. Indien er aanleiding toe is, wordt er na het verzamelen van signalen en observaties, contact opgenomen met de ouders. De pedagogisch medewerker informeert de ouders zorgvuldig en volledig over haar zorgen betreffende het kind en bespreekt eventueel een plan van aanpak. Zonodig kan zij helpen de weg te vinden naar deskundige hulp. De ouder is vanaf het begin betrokken en heeft bij beslissingen altijd de leiding (conform het wettelijk kader).

Praktijkvoorbeeld:

- Uit het kindvolgsysteem blijkt dat een kind een beperkte woordenschat heeft voor zijn leeftijd. De pedagogisch medewerker biedt aan ouders aan om met het kind per opvangdag vijf minuten één op één te werken aan de woordenschat.

Ondersteuning door Pedagogisch beleidsmedewerker en Pedagogisch coach

De Wet IKK beschrijft dat pedagogisch beleidsmedewerkers bijdragen aan de kwaliteit van de opvang door zich enerzijds bezig te houden met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid en anderzijds de pedagogisch medewerkers te coachen bij hun werkzaamheden. Het uitgangspunt van de beleidsmedewerker en de coach is dat de kinderen en medewerkers zich veilig, geborgen en vertrouwd voelen.

Pedagogisch beleidsmedewerker

De pedagogisch beleidsmedewerker kijkt samen met de locatiecoördinator naar het pedagogisch beleid. De pedagogisch beleidsmedewerker zal hierin aanpassingen maken wanneer nodig. Onder het pedagogisch beleid vallen naast de beleidsplannen van de drie locaties ook het VE-beleid, Beleid Veiligheid en Gezondheid en het Opleidingsplan.

Pedagogisch coach

Bij De Palmboom wordt er ter ondersteuning van de pm'ers gewerkt met een pedagogisch coach. De rol van de pedagogisch coach is het begeleiden van de pedagogisch medewerkers (pm-ers) om naar een nog hoger niveau te groeien. In de coaching wordt aandacht besteed aan de talenten van onze pedagogisch medewerkers en hoe deze optimaal in te zetten in het werk. In de coaching is ook aandacht om de pedagogisch medewerkers te helpen bij het uitdragen van de pedagogische visie en het pedagogisch beleid. De coach doet o.a. observaties van het personeel tijdens hun werkzaamheden. Met deze observaties worden protocollen indien nodig bijgewerkt en extra onder de aandacht gebracht.

Tijdens teamvergaderingen geeft de coach een 'workshop' rond een van te voren vastgesteld onderwerp. Op een interactieve manier worden werkinstructies besproken of een onderwerp besproken in het kader van de deskundigheidsbevordering. Doel hiervan is enerzijds dat de inhoud van het handboek geactualiseerd kan worden, dat de werkinstructies onder de aandacht zijn en dat de vaktechnische ontwikkeling van de pm'ers wordt bevorderd.

Praktijkvoorbeeld:

- In een teamvergadering wordt de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling besproken, pm'ers moeten de diverse stappen van de Meldcode op de juiste volgorde leggen.
- In een teamvergadering staan de pm'ers in een kring, ze moeten de bal naar een willekeurige collega gooien die vervolgens de titel van een liedje moet noemen. Hiermee ervaren pm'ers dat creativiteit onder druk niet goed tot z'n recht komt. Geef kinderen de tijd voor creativiteit wordt hiermee onder de aandacht gebracht.

De coach kan voor de pm'ers als vraagbaak fungeren indien er een vraagstuk ligt met betrekking tot een kind. De coach kan bijvoorbeeld een observatie van het kind uitvoeren en aan de hand daarvan de pm'ers tips meegeven hoe om te gaan met het kind. Ook kan de coach ter ondersteuning worden gevraagd bij oudergesprekken.

Overige ondersteuning en externe partijen

De ontwikkeling van de kinderen monitoren en registeren wij continu met behulp van het kindvolgssysteem. Indien de observaties aanleiding geven tot extra ondersteuning van het individuele kind op één of meerdere ontwikkelingsgebieden, treed De Palmboom in overleg met de ouders. In dit overleg benoemt De Palmboom de mogelijkheden van het inschakelen van externe partijen.

Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld:

- Logopedist
- Centrum voor jeugd en gezin
- Jeugdgezondheidszorg

De pm'ers kunnen altijd externe partijen inschakelen indien zij dit nodig achten. Uiteraard is de directie ook altijd bereikbaar om ondersteuning te bieden op allerlei gebieden.

Praktijkvoorbeeld:

- Er zijn twijfels over de spraakontwikkeling van een kindje. In een oudergesprek wordt duidelijk dat ook de betreffende ouders hun twijfels hebben. De ouders wordt geadviseerd contact op te nemen met een logopedist om verder achterstand te voorkomen. Eventuele oefeningen van de logopedist kunnen overlegd worden met De Palmboom om ook tijdens de opvang te kunnen oefenen.